

BARN DELAKTIGHET

BEDÖMNINGS VERKTYG

”

Indikatorer
för mätning av framsteg
i att främja
rätten för barn och
unga under
18 att vara
delaktiga i frågor
som berör dem

Europarådets
division för barns
rättigheter och
ungdomsavdelning

BARN DELAKTIGHET BEDÖMNINGSVERKTYG

” Indikatorer
för mätning av framsteg
i att främja
rätten för barn och
unga under
18 att vara
delaktiga i frågor
som berör dem

Fransk utgåva:

Outil d'évaluation de la participation des enfants

Alla förfrågningar som rör reproduktion eller
översättning av hela eller delar av detta dokument
ska ställas till Directorate of Communication
(F-67075 Strasbourg Cedex eller publishing@coe.int).

All övrig korrespondens som rör detta
dokument ska ställas till Directorate
General of Democracy.

Omslagsfoto: Shutterstock

Omslag och layout: Documents and
Publications Production Department (SPDP), Europarådet

©Europarådet, mars 2016
Tryckt hos Europarådet

Innehåll

FÖRORD	4
INTRODUKTION	5
ANVÄNDA BEDÖMNINGSVERKTYGET	6
Indikatorerna	6
Datakällor	6
Bedömningskriterier	6
Disaggregering	6
Landsprofiler för barns delaktighet	7
Översikt över verktyget	7
SKYDDA RÄTTEN TILL DELAKTIGHET	8
FRÄMJA MEDVETENHETEN OM RÄTTEN TILL DELAKTIGHET	18
SKAPA UTRYMMEN FÖR DELAKTIGHET	22
BILAGA ETT	28
Översikt över de nio grundkraven för effektivt och etiskt deltagande och tillhörande riktmärken	28
BILAGA TVÅ	32
Landsprofil: Mall för rapportering av bedömningens resultat	32

Förord

Under de senaste åren har barns delaktighet i beslut som rör dem stärkts. Idag anser man att det är av fundamental betydelse för barns och ungdomars mänskliga värdighet och utveckling att lyssna till dem.

— Att tillåta och uppmuntra barn att delta i Europarådets aktiviteter och låta dem påverka framtagandet av dokument som rör dem har varit en givande upplevelse för alla. Ett viktigt exempel är framtagandet av Europarådets strategi för barnets rättigheter (2012-2015).

— Barn var också engagerade från början i framtagandet av Ministerrådets rekommendation till medlemsstater om barns och ungas under 18 år delaktighet, som antogs 2012. Vi analyserade barnens synpunkter noggrant, eftersom de gav oss en fördjupad insikt i den verklighet – och ibland den frustration – som ett barn upplever i kommunikationen och interaktionen med vuxenvärlden. Nu utgör rekommendationen ramverket och riktlinjen för många sektorer inom Europarådet.

— Vi är tacksamma för barnens värdefulla bidrag och för de många partner som har varit inblandade i vårt arbete med att ta fram bedömningsverktyget: internationella organisationer, civilsamhället, den akademiska världen och ungdoms- och föräldraföreningar.

— Vi inspireras av FN:s konvention om barnets rättigheter, särskilt artikel 12 som avser barnets rätt att uttrycka sin mening. Det övergripande syftet med den allmänna kommentaren till artikel 12 är att stödja stater vid genomförandet av artikeln. Det är här vårt bedömningsverktyg kommer in: det är en metod att på europeisk nivå underlätta och stödja genomförandet av barns rätt till delaktighet.

— Bedömningsverktyget är därför nästa steg i en process för att stödja stater vid införandet av verklig och aktiv delaktighet för barn inom alla områden. Författarna har gjort arbetet med verifiering, datainsamling och analys mindre betungande för de administrativa enheterna. Vi hoppas att bedömningsverktyget ska belysa läget för barns delaktighet i Europarådets medlemsstater.

— Ett av barnen som bidrog till att ta fram det här bedömningsverktyget ansåg att vuxna "underskattar barns åsikt och inte förstår fördelarna med att de är delaktiga". Vår uppgift är att hjälpa vuxna uppskatta och förstå hur omfattande bidrag barn kan ge, och att se till att barns delaktighet är regeln, och inte undantaget.

Snežana Samardžić-Marković
Generaldirektör för demokrati

Introduktion

Det här bedömningsverktyget ger specifika och mätbara indikatorer som medlemsstaterna kan använda för att mäta framstegen vid genomförandet av Ministerkommitténs rekommendation CM/Rec(2012)2 till medlemsstaterna om barns och ungas under 18 år delaktighet. Rekommendationen erkänner artikel 12 (barns rätt att uttrycka sin mening) både som en fundamental rättighet och som en allmän princip i FN:s konvention om barnets rättigheter (Barnkonventionen), ett fördrag om mänskliga rättigheter som har ratificerats av samtliga medlemsstater. Det erkänner att artikel 12 som allmän princip måste vara vägledande för genomförandet av alla övriga rättigheter, och att den inte är kopplad enbart till Barnkonventionens övriga tre allmänna principer, artikel 2 (rätten till icke-diskriminering), artikel 3 (barnets bästa ska komma i främsta rummet) och artikel 6 (rätten till liv, överlevnad och utveckling), utan även till artikel 5 (föräldrars huvudansvar och barnets utveckling), artikel 13 (rätt till yttrandefrihet), artikel 15 (rätten till föreningsfrihet) och artikel 17 (rätten till tillgång till information). Europarådets rekommendation (2012)2 definierar delaktighet som att "individer eller grupper av barn har rätten, medlen, utrymmet och möjligheten och vid behov stödet att fritt uttrycka sina synpunkter, att höras och bidra till beslut i frågor som berör dem, och att deras synpunkter tillmäts betydelse i enlighet med deras ålder och mognad".

— Europarådets antagande av rekommendation (2012)2 vittnar om den betydelse medlemsstaterna fäster vid barns rätt att delta i beslutfattande. Men trots att barns delaktighet är central för värderingarna i den här rekommendationen och Barnkonventionen, och för att de ska genomföras effektivt, har det varit svårt för staterna att identifiera vilka åtgärder som krävs för att uppfylla målet. Dessutom har det hittills funnits få lyckade försök att ta fram meningsfulla indikatorer som staterna kan använda för att utvärdera i vilken omfattning delaktighet har genomförts. Det här bedömningsverktyget har 10 grundläggande indikatorer som är tvärgående i stället för schematiska, och återspeglar de tre vidare åtgärder som behandlas i rekommendationen:

- ▶ åtgärder för att skydda rätten till delaktighet;
- ▶ åtgärder för att främja rätten till delaktighet;
- ▶ åtgärder för att skapa utrymmen för delaktighet.

— Var och en har implikationer för många olika myndigheter, och varje myndighet har ansvar med avseende på många av indikatorerna. Utbildnings- och skolmyndigheter måste till exempel hantera frågor som uppstår i relation till alla tre typerna av åtgärder.

— Verktöget möjliggör för staterna att:

- ▶ öka medvetenheten om och förståelsen för barns rätt till delaktighet;
- ▶ göra en referensbedömning av det nuvarande genomförandet;
- ▶ identifiera åtgärder som krävs för att uppnå ytterligare efterlevnad;
- ▶ uppmärksamma och dela bra metoder;
- ▶ mäta framsteg över tid.

— Syftet med verktyget är att hjälpa staterna att uppfylla målen i rekommendation (2012)2 och genom att göra det uppfylla sina skyldigheter mot barn. Verktöget bidrar också till att förbättra rapporteringen om hur genomförandet av artikel 12 framskrider till kommittén för barnets rättigheter. Indikatorerna kommer att kräva insamling av data som eventuellt inte är lätt tillgängliga för närvarande. De kan även kräva ytterligare analys av befintliga data. Detta kan sannolikt inte uppnås på kort sikt. Det är alltså viktigt att förstå att indikatorerna uppfylls genom en stegvis process.

— Förhoppningen är att staterna sprider verktyget till ministerierna, till lokala myndigheter och förvaltningar, till domstolar och rättsväsen, till yrkesverksamma som arbetar med barn och unga, till den akademiska världen och partner inom det civila samhället samt till organisationer som organiserar och arbetar för barn och unga. Ju större transparens och öppenhet vid spridandet av verktyget, desto effektivare bidrar det till en omvandling av barns rätt att höras.

Använda bedömningsverktyget

Verktyget utgör ett gemensamt format för varje indikator, och innehåller riktlinjer för hur man ska mäta hur framsteg har realiserats.

INDIKATORERNA

— Var och en av de 10 indikatorerna beskrivs i ett kort stycke där det definieras hur indikatorn ska förstås och vad den täcker. Alla indikatorer kategoriseras som antingen struktur- eller processindikatorer:

- Strukturindikatorer ger en indikation på åtagandet att vidta åtgärder. De refererar till att det finns institutioner och praxis som stöder Barnkonventionens och Europarådets standarder och förverkligandet av barns rätt till delaktighet.
- Processindikatorer refererar till ansträngningar som gjorts och åtgärder som har vidtagits till följd av ett åtagande. De fokuserar vanligtvis på specifika aktiviteter, resurser eller initiativ för att säkerställa barns rätt till delaktighet.

— Struktur- och processindikatorer utgör byggstenar som staterna måste ha för att kunna gå vidare med genomförandet av rekommendation (2012)2. Det har överenskommit att det är viktigt att börja med de här indikatorerna innan man kan förvänta sig att medlemsstaterna bedömer framstegen enligt den tredje kategorin med indikatorer, utfallsindikatorer, som avser en resulterande och mätbar förändring i förverkligandet av barns rätt till delaktighet. Därför innehåller bedömningsverktyget inte utfallsindikatorer. När mer av de data som medlemsstaterna behöver för att mäta det faktiska genomförandet och kvaliteten på barns delaktighetsupplevelse blir tillgängliga, är förhoppningen att framtida versioner av bedömningsverktyget för barns delaktighet innehåller ett antal utfallsindikatorer.

DATAKÄLLOR

— Under varje indikator anges några potentiella källor till data, även om tillgängligheten till data naturligtvis varierar mellan länderna. Det är också enklare att hitta bevis för vissa indikatorer än för andra. Exempelvis bör det vara relativt enkelt att fastställa om det finns en specifik lagstiftning eller praxis. Det är svårare att bedöma om utbildningarna för relevanta yrkespersoner har adekvata moduler om Barnkonventionen och hur den används i deras arbete. Dessutom kommer det för vissa indikatorer vara nödvändigt att göra kvalitativa undersökningar för att samla in omfattande kunskap om huruvida indikatorerna har uppfyllts. Via partnerskap med viktiga intressenter bör det dock vara möjligt att med tiden samla in den relevanta information som krävs för att fastställa i vilken omfattning indikatorn har uppnåtts.

BEDÖMNINGSKRITERIER

— Varje indikator har fyra graderade bedömningskriterier, från 0-3. Det är viktigt att understryka att bedömningsverktyget är till för att hjälpa staterna mäta hur långt de har kommit i att uppfylla sina skyldigheter mot barn. Det är inte en mekanism för att jämföra eller döma medlemsstater. Det är mycket viktigt att vara öppen och strikt om rönen för att uppnå det målet.

DISAGGREGERING

— För varje indikator ombeds staterna att överväga situationen för barn i utsatta situationer. Det finns många kategorier med barn som riskerar att inte kunna utöva sin rätt: till exempel yngre barn, barn med funktionshinder, romska barn och barn från etniska minoriteter, fattiga barn, barn från landsbygden och barn på institutioner. Disaggregerade data är viktiga eftersom de visar på eventuella skillnader i hur mycket olika grupper med barn kan uttrycka sina åsikter och få dem tagna på allvar. Medlemsstaterna uppmuntras att analysera tillgängliga data för att undersöka om det finns åtgärder som direkt eller indirekt exkluderar vissa grupper med barn, och att bedöma om alla barn kan utöva sina rättigheter på likvärdigt sätt.

LANDSPROFILER FÖR BARN DELAKTIGHET

— Bilaga Två innehåller en mall för en landsprofil som innehåller en sammanfattning av resultatet av bedömningen för ett land som har använt verktyget. Mallen utgör ett ramverk för staterna när de registrerar viktiga fynd från bedömningen, för att uppmärksamma exempel som de har identifierat som bra metoder och för att ange eventuella åtgärder som de planerar att vidta enligt fynden. Staterna rekommenderas starkt att fylla i mallen för egen användning och att skicka en kopia till Europarådets division för barns rättigheter, som är intresserat av hur verktyget används och vill kunna dela positiva metoder som används i staterna som stöd för barns delaktighet i beslutsfattande.

ÖVERSIKT ÖVER VERKTYGET

Skydda rätten till delaktighet	
1	Rättsligt skydd för barns och unga personers rätt att delta i beslutsfattande återspeglas i den nationella konstitutionen och lagstiftningen
2	Barns och ungas rätt att delta i beslutsfattande är uttryckligt inkluderad i en sektorsöverskridande nationell strategi för att genomföra barns rättigheter
3	Det finns en oberoende institution för barns rättigheter och den är skyddad enligt lag
4	Det finns mekanismer som möjliggör för barn att utöva sin rätt att säkert delta i rättsliga och administrativa förfaranden
5	Det finns barnvänliga klagomålsförfaranden
Främja medvetenheten om rätten till delaktighet	
6	Barns rätt att delta i beslutsfattande ingår i förberedande utbildningar för yrkespersoner som arbetar med och för barn
7	Barn får information om sin rätt att delta
Skapa utrymmen för delaktighet	
8	Barn är representerade i forum, inklusive via sina egna organisationer, på styrningsnivå i skolan och lokalt, regionalt och nationellt
9	Det finns feedbackförfaranden riktade mot barn om lokala tjänster
10	Barn får stöd för att delta i övervakningen av Barnkonventionen (inklusive i barnrättskommitténs skuggrapportering) och Europarådets relevanta instrument och konventioner

Skydda rätten till delaktighet

1

Rättsligt skydd för barns och unga personers rätt att delta i beslutfattande återspeglas i den nationella konstitutionen och lagstiftningen

Definition	Ett entydigt åtagande för barns rätt att delta i beslut som rör dem ska vara införlivat i nationell primärrätt. En referens i konstitutionen till barnets rätt till delaktighet utgör en mycket stark indikation på medlemsstatens åtagande för rätten att höras. En rättslig hänvisning till barnets rätt att delta ska åtföljas av ett krav att barns synpunkter tillmäts betydelse i enlighet med deras ålder och kapacitet, och mot bakgrund av barnets bästa. Åtagandet ska också införlivas i lagar som direkt berör barn, i synnerhet i: ▶ skolor och utbildning, exempelvis via obligatorisk etablering av skolråd ▶ förfaranden för skydd, omvårdnad och adoption av barn ▶ vårdnad och åtkomst i familjeförfaranden ▶ familjebeslutsfattande ▶ hälso- och sjukvård/samtycke till behandling ▶ invandrings- och asylförfaranden; och ▶ straffrättsliga förfaranden
Datakällor (endast indikativa)	Nationella konstitutioner; Viktiga rättsliga och politiska instrument inom områdena familjerätt, barnskydd, utbildning, hälso- och sjukvård, straffrätt samt invandring och asyl.
Bedömningskriterier	Stater kan mäta framstegen mot indikatorn med hjälp av följande bedömningskriterier: 0 = Ingen känd lagbestämmelse för att barn ska kunna uttrycka sina synpunkter och för att synpunkterna ska tillmätas betydelse 1 = Rättsligt uttryck för barns rätt att höras inom minst två av de angivna områdena 2 = Rättsligt uttryck för barns rätt att höras inom minst fyra av de angivna områdena 3 = En tydlig rättslig förpliktelse att hör och tillmäta betydelse till barns synpunkter är förankrad i konstitutionen (om en sådan finns) och inom minst sex av de angivna områdena

Frågor

att beakta när det gäller barn i utsatta situationer:

- ▶ Finns det begränsningar i tillhandahållandet av rätten att höras på grund av ålder/funktionshinder/sårbarhet osv.?
- ▶ Uppmärksamhet bör också fästas vid barns formella rätt att delta i alternativ till rättsliga förfaranden, till exempel alternativ tvistlösning som medling, i alla ovanstående sammanhang.

Analysanteckningar

Du kan använda den här matrisen som hjälp för att bedöma hur väl du uppfyller indikatorn

Område	Det finns rättsligt skydd för barns rätt att höras (Markera alla som gäller)		
	JA	NEJ	VET INTE
Skolor och utbildning, exempelvis via obligatorisk etablering av skolråd			
Förfaranden för skydd, omvårdnad och adoption av barn			
Vårdnad och åtkomst i familjeförfaranden			
Familjebeslutsfattande			
Hälso- och sjukvård/samtycke till behandling			
Invandrings- och asylförfaranden; och			

Kommentarer

Bra metod:

Använd det här utrymmet för att beskriva positiva exempel på effektivt och kvalitativt deltagande i ditt land

Punkter att åtgärda:

Använd det här utrymmet för att beskriva områden som kräver förbättring

Åtgärds punkter
(uppföljning)

Ange vilka åtgärder du kommer att vidta enligt den här bedömningen för att stärka framstegen inom den här indikatorn

Barns och ungas rätt att delta i beslutsfattande är uttryckligt inkluderad i en sektorsöverskridande nationell strategi för att genomföra barns rättigheter

Definition	Barns delaktighet ska vara uttryckligen införlivad i en bredare myndighetsstrategi för genomförande, övervakning och utvärdering av Barnkonventionen samt Europarådets instrument och konventioner. Här ska ingå konkreta mål, framstegsindikatorer och en budget för genomförande av strategin.
Datakälla (endast indikativ)	Nationella och regionala politiska instrument och programplaneringsinstrument.
Bedömningskriterier	Stater kan mäta framstegen mot indikatorn med hjälp av följande bedömningskriterier: 0 = Det finns ingen strategi för barns rättigheter 1 = Det finns begränsade referenser till barns rättigheter inom en bredare nationell strategi för mänskliga rättigheter 2 = Det finns vissa referenser till barns delaktighet som en del av en sektorsöverskridande nationell strategi för barns rättigheter 3 = Det finns ett distinkt och samstämt fokus på barn och unga personers rätt att delta i beslutsfattande i en sektorsöverskridande strategi för barns rättigheter, och den innehåller en dedikerad uppsättning med mål, en etablerad huvudansvarig (till exempel ett barn- eller ungdomsministerium) och specifika resurser tilldelade för att genomföra strategin.

Frågor

att beakta när det gäller barn i utsatta situationer:

- ▶ Är genomförandet av barns delaktighet, som en del av den nationella strategin för barns rättigheter, nationellt eller varierar det regionalt?
- ▶ Gäller det för alla barn eller endast för vissa grupper i vissa sammanhang?
- ▶ Inkluderar strategin ministerier som ansvarar för hälsa, utbildning, socialvård, ungdomar, rättsliga frågor, barnskydd, lek, rekreation och kultur, miljö, transport och ekonomi?

Definition	En ombudsperson eller kommissionär för barn har etablerats och skyddas enligt lag med ett specifikt mandat och nödvändiga resurser (kontor, personal, budget) för att genomföra kampanjer och hantera problem på barns vägnar. Ombudspersonen för barnen kan vara en fristående institution eller en del av en bredare institution för mänskliga rättigheter. Uppdraget ska dock vara oberoende av myndigheter och får inte begränsas eller påverkas av någon specifik politisk agenda, utan ska i stället kunna agera på viktiga frågor och farhågor som identifieras av barn.
Datakällor (endast indikativa)	Nationell lagstiftning Den nationella ombudsmannens/kommissionärens kontor Kvalitativ forskning från ENOC (European Network of Ombudspersons for Children)
Bedömningskriterier	Stater kan mäta framstegen mot indikatorn med hjälp av följande bedömningskriterier: 0 = Ingen ombudsperson eller kommissionär för barn 1 = Ombudsperson/kommissionär har etablerats men skyddas inte enligt lag 2 = Ombudsperson/kommissionär har etablerats och skyddas enligt lag 3 = Ombudsperson/kommissionär har etablerats och uppfyller alla Parisprinciper ¹

Frågor**att beakta när det gäller barn i utsatta situationer:**

- ▶ Finns det några villkor eller begränsningar för tillgången till kommissionären: exempelvis på grund av nationalitet, ålder, invandringsstatus, socioekonomisk status eller offerstatus?
- ▶ Finns det åtgärder för att underlätta tillgången för mer marginaliserade eller exkluderade barn?
- ▶ Finns det data som disaggregerar bevis för vilka barn som använder kommissionären, exempelvis på grund av nationalitet, ålder eller funktionshinder?

1. "Parisprinciperna" är tillgängliga i bilagan till UNGA-resolutionen A/RES/48/134, 85:e plenarmötet, 20 december 1993: www.un.org/documents/ga/res/48/a48r134.htm

Definition	Europarådets riktlinjer om rättssystem som tar hänsyn till barns behov föreskriver att barn som kommer i kontakt med rättssystemet ska: ▶ informeras om sina rättigheter ▶ ha fri tillgång till en advokat ▶ höras och tas på allvar; och ▶ få beslut som rör dem förklarade på ett sätt som de kan förstå Dessa bestämmelser ska vara tillgängliga för barn i följande rättsliga och administrativa förfaranden: ▶ straffrättsliga förfaranden oavsett om de inblandade som gärningsmän i brottsliga aktivitet, offer eller vittnen till brott, ▶ familjerättsförfaranden ▶ förfaranden som gäller omvårdnad och skydd, ▶ invandringsförfaranden
Datakällor (endast indikativa)	Viktiga rättsliga och politiska instrument för rättsliga och administrativa förfaranden Övervakningsrapporter om Barnkonventionen och slutsatser från kommittén om genomförandet av artikel 12 Övervakningsrapporter om rättsväsendets effektivitet och kvalitet från Europeiska kommissionen för effektivisering av rättsväsendet Eurobarometerundersökningar – en specifik fråga/upsättning med frågor som gäller detta kan inkluderas (exempelvis i avsnittet "Engagera unga i beslut")² Data från FRA och EU-kommissionen om rättssystem som tar hänsyn till barns behov
Bedömningskriterier	Stater kan mäta framstegen mot indikatorn med hjälp av följande bedömningskriterier: 0 = Ingen direkt tillgång till domstolarna för barn 1 = Regler och förfaranden för att säkerställa åtkomst till information om rättigheter, till fri tillgång till en advokat och till att bli hörd i rättegångar och att få beslut förklarade för sig på ett sätt som de kan förstå tillämpas på ett av de rättsliga eller administrativa områden som anges 2 = Regler och förfaranden för att säkerställa åtkomst till information om rättigheter, till fri tillgång till en advokat och till att bli hörd i rättegångar tillämpas på minst två av de rättsliga eller administrativa områden som anges 3 = Fullständigt genomförande av Europarådets riktlinjer om rättssystem som tar hänsyn till barns behov har uppnåtts på alla angivna rättsliga och administrativa områden

Frågor**att beakta när det gäller barn i utsatta situationer:**

- ▶ Finns det några villkor eller begränsningar för tillgången till detta stöd: exempelvis på grund av nationalitet, ålder, funktionshinder, invandringsstatus, socioekonomisk status eller offerstatus?
- ▶ Finns det åtgärder för att underlätta tillgången för mer marginaliserade eller exkluderade barn?
- ▶ Finns det data som disaggregerar bevis för vilka barn som deltar, exempelvis på grund av nationalitet, ålder eller funktionshinder?

2. http://ec.europa.eu/public_opinion/archives/quali/ql_right_child_sum_en.pdf

Det finns enskilda barnvänliga klagomålsförfaranden ³

Definition	Klagomålsförfaranden som föreskrivs i lag är barnvänliga och enkelt åtkomliga för alla barn i ett urval av sammanhang, i synnerhet: ▶ skol- och utbildningsmiljöer ▶ omvårdnad och skydd ▶ hälsa ▶ straffrättsliga förfaranden ▶ familjerättsförfaranden ▶ invandringsförfaranden För att vara barnvänligt måste ett klagomålsförfarande innehålla följande element: ▶ Det är säkert och tillgängligt ▶ Barn får information och hjälp för att kunna lämna in och driva ett klagomål ▶ Informationen görs tillgänglig i format som lämpar sig för ålder och funktionshinder, bland annat foldrar, broschyrer, affischer för skolor och dedikerade webbplatser, och sprids på platser där barn kan nå den ▶ Mekanismer för uppföljning, hänvisning och svar är väl etablerade och effektiva, och kan visa att ändringar genomförs som svar på legitima klagomål ▶ Feedback på klagomål kommuniceras direkt till barn inom rimlig tid och på ett sätt som är anpassat till deras ålder och förståelse
Datakällor (endast indikativa)	Nationell lagstiftning Viktiga rättsliga och politiska instrument inom områdena familjerätt, utbildning, hälso- och sjukvård, ungdomsrätt, socialvård, bostäder, invandring Kvalitativ forskning inom akademiska sektorer/NGO-sektorer
Bedömningskriterier	Stater kan mäta framstegen mot indikatorn med hjälp av följande bedömningskriterier: 0 = Inga klagomåls- eller feedbackförfaranden finns i något av de angivna områdena 1 = Barnvänliga klagomålsförfaranden finns i två av de angivna områdena 2 = Barnvänliga klagomålsförfaranden finns i fyra av de angivna områdena 3 = Barnvänliga klagomålsförfaranden föreskrivs i lag och är enkelt åtkomliga för alla barn i alla angivna områden. Barn får information om sin rätt att framföra klagomål och få hjälp och stöd att driva ett klagomål i enlighet med sin ålder och kapacitet

Frågor**att beakta när det gäller barn i utsatta situationer:**

- ▶ Är klagomålsförfarandena lämpligt anpassade till barnens ålder, språkförmåga, funktionshinder?
- ▶ Är de kostnadsfria?

3. Mer information om barnvänlig delaktighet av god kvalitet finns i Bilaga ett, Grundkrav för delaktighet av god kvalitet, som har en översikt över åtgärder som krävs för att uppnå en barnvänlig klagomålsprocedur.

Analysanteckningar	Du kan använda den här matrisen som hjälp för att bedöma hur väl du uppfyller indikatorn																																
	<table><tr><th>Områden</th><th colspan="3">Barnvänliga enskilda klagomålsprocedurer finns (markera alla som gäller)</th></tr><tr><th></th><th>JA</th><th>NEJ</th><th>VET INTE</th></tr><tr><td>Skol- och utbildningsmiljöer</td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td>Omvårdnad och skydd</td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td>Hälsa</td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td>Straffrätt</td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td>Familjerättsförfaranden</td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td>Invandlingsförfaranden</td><td></td><td></td><td></td></tr></table>	Områden	Barnvänliga enskilda klagomålsprocedurer finns (markera alla som gäller)				JA	NEJ	VET INTE	Skol- och utbildningsmiljöer				Omvårdnad och skydd				Hälsa				Straffrätt				Familjerättsförfaranden				Invandlingsförfaranden			
	Områden	Barnvänliga enskilda klagomålsprocedurer finns (markera alla som gäller)																															
		JA	NEJ	VET INTE																													
	Skol- och utbildningsmiljöer																																
	Omvårdnad och skydd																																
	Hälsa																																
	Straffrätt																																
	Familjerättsförfaranden																																
Invandlingsförfaranden																																	
Kommentarer	Bra metod: Använd det här utrymmet för att beskriva positiva exempel på effektivt och kvalitativt deltagande i ditt land Punkter att åtgärda: Använd det här utrymmet för att beskriva områden som kräver förbättring																																
Åtgärds punkter (uppföljning) Ange vilka åtgärder du kommer att vidta enligt den här bedömningen för att stärka framstegen inom den här indikatorn																																	

Områden	Barnvänliga enskilda klagomålsprocedurer finns (markera alla som gäller)		
	JA	NEJ	VET INTE
Skol- och utbildningsmiljöer			
Omvårdnad och skydd			
Hälsa			
Straffrätt			
Familjerättsförfaranden			
Invandringsförfaranden			

Bra metod:

Använd det här utrymmet för att beskriva positiva exempel på effektivt och kvalitativt deltagande i ditt land

Punkter att åtgärda:

Använd det här utrymmet för att beskriva områden som kräver förbättring

Främja medvetenheten om rätten till delaktighet

6

Barns rätt att delta i beslutsfattande ingår i förberedande utbildningar för yrkespersoner som arbetar med och för barn

Definition	Kompetensbaserad utbildning om barns rätt till delaktighet ingår i förberedande utbildningar för yrkespersoner som arbetar direkt med och för barn. Kompetensbaserad utbildning fokuserar på ett utlärningsätt som betonar inläring och tillämpning av färdigheter, utöver införskaffandet av kunskap. När en person är kompetent kan personen använda sina kunskaper för att utföra en viss uppgift eller lösa ett problem, och kan använda den förmågan i olika situationer Välj och bedöm sex valfria yrkesgrupper i följande lista: ▶ lärare ▶ advokater ▶ rättsväsende ▶ polis ▶ socialarbetare ▶ hälso- och sjukvårdspersonal ▶ invandringspersonal ▶ vårdgivare och personal på boenden ▶ fängelsepersonal ▶ barn- och ungdomsledare/-personal ▶ offentliganställda
Datakällor (endast indikativa)	Nationellt ackrediterade yrkesutbildningar för alla angivna discipliner Kvalitativ forskning om att uppnå kompetens om barns delaktighet hos yrkespersoner som arbetar med barn Myndigheter, universitet och andra utbildningsinstitutioner
Bedömningskriterier	Stater kan mäta framstegen mot indikatorn med hjälp av följande bedömningskriterier: 0 = Ingen eller mycket begränsad utbildning finns om barns rätt till delaktighet 1 = Kompetensbaserad utbildning om barns rätt till delaktighet ingår i den förberedande utbildningens läroplan för minst en av de angivna yrkesgrupperna 2 = Kompetensbaserad utbildning om barns rätt till delaktighet ingår i den förberedande utbildningens läroplan för minst tre av de angivna yrkesgrupperna 3 = Kompetensbaserad utbildning om barns rätt till delaktighet ingår i den förberedande utbildningens läroplan för minst sex av de angivna yrkesgrupperna

Frågor

att beakta när det gäller barn i utsatta situationer:

- ▶ Beaktar den här utbildningen och informationen mångfalden i barns upplevelser och behov, är den exempelvis lyhörd för barnets kön, etnicitet, funktionshinder, ålder, religion, nationalitet och språkliga kapacitet?

Analysanteckningar	Du kan använda den här matrisen som hjälp för att bedöma hur väl du uppfyller indikatorn			
	Yrkesgrupp	Utbildning om barns rätt till delaktighet ingår i förberedande utbildning (markera alla som gäller)		
		JA	NEJ	VET INTE
	Yrke ett			
	Yrke två			
	Yrke tre			
	Yrke fyra			
	Yrke fem			
	Yrke sex			
	Kommentarer	Bra metod: Använd det här utrymmet för att beskriva positiva exempel på effektivt och kvalitativt deltagande i ditt land		
Punkter att åtgärda: Använd det här utrymmet för att beskriva områden som kräver förbättring				
Åtgärds punkter (uppföljning) Ange vilka åtgärder du kommer att vidta enligt den här bedömningen för att stärka framstegen inom den här indikatorn				

Yrkesgrupp	Utbildning om barns rätt till delaktighet ingår i förberedande utbildning (markera alla som gäller)		
	JA	NEJ	VET INTE
Yrke ett			
Yrke två			
Yrke tre			
Yrke fyra			
Yrke fem			
Yrke sex			

Bra metod:

Använd det här utrymmet för att beskriva positiva exempel på effektivt och kvalitativt deltagande i ditt land

Punkter att åtgärda:

Använd det här utrymmet för att beskriva områden som kräver förbättring

Ange vilka åtgärder du kommer att vidta enligt den här bedömningen för att stärka framstegen inom den här indikatorn

Definition	Myndigheter och de som levererar viktiga tjänster till barn måste ta fram information om barns och unga personers rätt att delta i beslutsfattande, exempelvis information om klagomålsförfaranden, rättsprocesser och möjligheter att delta i sina egna organisationer och i beslutsfattande och planeringsprocesser som berör dem. Information görs tillgänglig i barnvänliga format, bland annat via sociala medianätverk, som är tillgängliga för barn i olika åldrar och med olika förmåga, och i lämpliga format för barn med olika kommunikationsbehov. Informationen ska göras tillgänglig i forum som barn använder, till exempel specialiserade webbplatser eller hjälplinjer. Utbildning om barns rättigheter, inklusive rätten till delaktighet, är en obligatorisk del av skolans läroplan. Dessutom finns offentlig information och offentliga utbildningar (företrädesvis som en del av en nationell strategi) för att öka medvetenheten hos allmänheten, barn, ungdomar, föräldrar och yrkespersoner, om barns rätt till delaktighet, inklusive rätten att bilda eller ingå i barn- eller ungdomsorganisationer.
Datakällor (endast indikativa)	Nationella strategier för barns rättigheter Nationella utbildningsplaner Myndigheter, inklusive de som ansvarar för barn och ungdomar och kommunikation Offentliga myndigheter som ansvarar för lokal service Icke-statliga organisationer för barns rättigheter Register över barns och ungdomars föreningar och nätverk Kvalitativ forskning med barn Data insamlade av Europarådet om barns medverkan i rättsliga förfaranden samt FRA:s kvalitativa forskning om metoder och procedurer för barns delaktighet i rättsliga förfaranden
Bedömningskriterier	Stater kan mäta framstegen mot indikatorn med hjälp av följande bedömningskriterier: 0 = Ingen barnvänlig information om barns rätt till delaktighet är tillgänglig 1 = Ad hoc-utbildnings/informationsprogram finns för att öka medvetenheten om barns rätt till delaktighet och föreningsrätt 2 = Barnvänlig information görs ibland tillgänglig för barn av olika ålder och i olika format, inklusive Braille, om exempelvis barns organisationer, tjänster, politik, rättigheter, samråd och rådgivning från myndigheter 3 = Omfattande och tillgängliga informationsprogram om barns rätt till delaktighet och en obligatorisk komponent i läroplanen för årskurs 1-9 om barns rättigheter har införts

Frågor att beakta när det gäller barn i utsatta situationer:

- ▶ Tillhandahålls informationen på ett lämpligt sätt efter ålder, språk och i format för barn med olika funktionshinder?
- ▶ Görs informationen tillgänglig för barn som befinner sig på exempelvis institutioner, fängelser, sjukhus eller förvarsenheter för asylsökande? Är den tillgänglig för barn i mer avlägsna regioner?
- ▶ Har eventuella forskningsdata om åtkomst till information disaggregerats efter ålder, kön, funktionshinder, etnicitet, osv.?

Analysanteckningar	Du kan använda den här matrisen som hjälp för att bedöma hur väl du uppfyller indikatorn			
	Styrningsnivå	Barn är representerade i forum (markera alla som gäller)		
		JA	NEJ	VET INTE
	Nationell			
	Regional			
	Lokal			
	Skola			
Kommentarer	Bra metod: Använd det här utrymmet för att beskriva positiva exempel på effektivt och kvalitativt deltagande i ditt land			
	Punkter att åtgärda: Använd det här utrymmet för att beskriva områden som kräver förbättring			
Åtgärds punkter (uppföljning) Ange vilka åtgärder du kommer att vidta enligt den här bedömningen för att stärka framstegen inom den här indikatorn				

Skapa utrymmen för delaktighet

8

Barn är representerade i forum, inklusive via sina egna organisationer, på styrningsnivå i skolan och lokalt, regionalt och nationellt

Definition	Barn har möjlighet att delta i forum där de kan vända sig till relevanta myndigheter, inklusive regeringen, i skolan, på lokal, regional och nationell nivå (i synnerhet via skolråd, barn-/ungdomsråd, barn-/ungdomsparlament eller barn-/ungdomsforum). I dessa forum kan barn identifiera frågor som berör dem och ta dem till beslutsfattare på skolan och på lokal, regional och nationell nivå. Särskilda ansträngningar ska göras för att förklara den process genom vilken barn väljs till sådana forum, vilka barn som är berörda, hur barn deltar i beslutsprocesserna (där så är lämpligt), i vilka regioner de finns och vilken befogenhet att fatta beslut dessa organ har.
Datakällor (endast indikativa)	DG EAC Eurobarometer CIVED Offentliga myndigheter som ansvarar för lokala tjänster Icke-statliga organisationer och akademisk forskning Nationella ungdomsråd
Bedömningskriterier	Stater kan mäta framstegen mot indikatorn med hjälp av följande bedömningskriterier: 0 = Det finns inga forum genom vilka barn kan samarbeta med skola och lokala, regionala och nationella myndigheter 1 = Det finns ett barn-/ungdomsråd eller -parlament genom vilket barn kan vända sig till myndigheter på nationell nivå 2 = Det finns barn-/ungdomsråd genom vilka barn kan vända sig till myndigheter på regional nivå 3 = Det finns lagligt behöriga barn-/ungdomsråd eller -parlament genom vilka barn kan vända sig till myndigheter på skolnivå och lokal, regional och nationell nivå

Frågor

att beakta när det gäller barn i utsatta situationer:

- Är data om antalet engagerade barn disaggregerade efter ålder, etnicitet, nationalitet, kön, funktionshinder och region?

Analysanteckningar

Du kan använda den här matrisen som hjälp för att bedöma hur väl du uppfyller indikatorn

Styrningsnivå	Barn är representerade i forum (markera alla som gäller)		
	JA	NEJ	VET INTE
Nationell			
Regional			
Lokal			
Skola			

Kommentarer

Bra metod:

Använd det här utrymmet för att beskriva positiva exempel på effektivt och kvalitativt deltagande i ditt land

Punkter att åtgärda:

Använd det här utrymmet för att beskriva områden som kräver förbättring

Åtgärds punkter (uppföljning)

Ange vilka åtgärder du kommer att vidta enligt den här bedömningen för att stärka framstegen inom den här indikatorn

Definition	Alla offentliga myndigheter som ansvarar för lokala tjänster har mekanismer för att samråda med och få feedback från barn, inklusive om följande tjänster: ▶ Utbildning och skolor ▶ Alternativ omsorg (t.ex. familjehem, barnhem) ▶ Lek, rekreation och sport ▶ Kulturella tjänster (t.ex. museum, konst) ▶ Barnavårdsmyndigheter ▶ Stöd till invandrare och asylsökande ▶ Familjestöd och barnträdgårdstjänster Dessa mekanismer kan även vara utvärderingsformulär eller undersökningar som är enkelt åtkomliga för och anpassade till barn i olika åldrar och med olika bakgrund. Särskilda ansträngningar ska göras för att bedöma i vilken omfattning dessa tjänster agerar på den feedback de får från barn. Har de exempelvis en mekanism för att informera barn om ändringarna som har genomförts som svar på den feedback de har fått? Idealiskt ska ansträngningar göras för att engagera barn i utformningen, genomförandet och utvärderingen av feedbackförfaranden.
Datakällor (endast indikativa)	Lagstiftning Offentliga myndigheter som ansvarar för lokala tjänster Lokala offentliga barnomsorgsleverantörer Kvalitativ akademisk/NGO-forskning inklusive med barn
Bedömningskriterier	Stater kan mäta framstegen mot indikatorn med hjälp av följande bedömningskriterier: 0 = Barn har inte möjlighet att ge feedback på lokala offentliga tjänster och dessa tjänster behöver inte erbjuda sådan möjligheter 1 = Minst två av de angivna lokala offentliga tjänsterna har system för att barn ska kunna ge feedback på det tjänster som tillhandahålls 2 = Minst fyra av de angivna lokala offentliga tjänsterna har system för att barn ska kunna ge feedback på det tjänster som tillhandahålls 3 = Alla lokala offentliga tjänster som anges måste ha arrangemang för feedback och har etablerat effektiva system för att få och svara på feedback från barn

Frågor

att beakta när det gäller barn i utsatta situationer:

- ▶ Är dessa mekanismer tillgängliga för alla barn oavsett ålder, funktionshinder, nationalitet (språkbegränsningar) osv.?

Analysanteckningar

Du kan använda den här matrisen som hjälp för att bedöma hur väl du uppfyller indikatorn

Lokala tjänster	Etablerade barnvänliga feedbackförfaranden (markera alla som gäller)		
	JA	NEJ	VET INTE
Utbildning och skolor			
Alternativ omsorg (t.ex. familjehem, barnhem)			
Lek, rekreation och sport			
Kulturella tjänster (t.ex. museum, konst)			
Barnavårdsmyndigheter			
Stöd till invandrare och asylsökande			
Familjestöd och barnträdgårdstjänster			

Kommentarer

Bra metod:

Använd det här utrymmet för att beskriva positiva exempel på effektivt och kvalitativt deltagande i ditt land

Punkter att åtgärda:

Använd det här utrymmet för att beskriva områden som kräver förbättring

Åtgärds punkter (uppföljning)

Ange vilka åtgärder du kommer att vidta enligt den här bedömningen för att stärka framstegen inom den här indikatorn

Barn får stöd för att delta i övervakningen av Barnkonventionen (inklusive i barnrättskommitténs skuggrapportering) och Europarådets relevanta instrument och konventioner (härefter kallade: instrument för barns rättigheter)

Definition	Barn och de organisationer som företräder dem stöds med resurser för att delta i övervakningen av genomförandet av instrument för barns rättigheter. Detta ska inbegripa möjligheter för barn att delta i skuggrapportering eller ta fram egna rapporter
Datakällor (endast indikativa)	Övervakningsrapporter av eller med barn Slutsatser från kommittén för barns rättigheter Slutsatser från Europarådets relevanta övervakningsorgan, till exempel Europeiska kommittén för sociala rättigheter, Europeiska kommittén till förhindrande av tortyr och omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning, Europeiska kommissionen mot rasism och intolerans, Expertgruppen för åtgärder mot människohandel, Lanzarote-kommittén, osv.
Bedömningskriterier	Stater kan mäta framstegen mot indikatorn med hjälp av följande bedömningskriterier: 0 = Inga arrangemang finns som stöd för barns delaktighet i övervakning av genomförandet av instrument för barns rättigheter 1 = Utvalda barn bjuds in och ges stöd för att delta i övervakningen av Barnkonventionen 2 = Synpunkter från ett brett urval av barn från olika bakgrunder och omständigheter samlas in om genomförandet av Barnkonventionen 3 = Barns egna organisationer får stöd för att systematiskt övervaka genomförandet av Barnkonventionen och alla övriga instrument för barns rättigheter som medlemsstaten har ratificerat ⁴

Frågor

att beakta när det gäller barn i utsatta situationer:

- Finns det adekvat representation av barn i alla åldrar: med bakgrund i etniska minoriteter, funktionshindrade barn, både flickor och pojkar, utländska medborgare?

4. När det gäller Europarådets instrument, om andra mekanismer än skuggrapportering används för att övervaka införandet, kan de ingå i bedömningen av i vilken omfattning den här indikatorn uppfylls.

Bilaga ett

ÖVERSIKT ÖVER DE NIO GRUNDKRAVEN FÖR EFFEKTIVT OCH ETISKT DELTAGANDE OCH TILLHÖRANDE RIKTMÄRKEN

1. Krav ett: Deltagandet är transparent och informativ

— Barn måste få information om sin rätt att delta i ett barnvänligt och tillgängligt format. Information ska innefatta hur de kan delta, varför de har getts möjlighet att delta, omfattningen av deras deltagande och hur mycket de kan påverka.

— Det betyder i praktiken att:

- ▶ Barns deltagande har ett tydligt syfte
- ▶ Barn förstår hur mycket de kan påverka beslutsfattande
- ▶ Roller och ansvarsområden för de berörda är tydliga och förstås väl
- ▶ Barn godkänner de mål och delmål som är associerade till deras deltagande

2. Krav två: Deltagandet är frivilligt

— Barn måste kunna välja om de vill delta och måste informeras och när som helst kunna lämna aktiviteterna. Barn får inte tvingas att delta eller uttrycka sina synpunkter.

— Det betyder i praktiken att:

- ▶ Barn ges tid att överväga sitt deltagande och kan ge ett informerat samtycke
- ▶ Barn är medvetna om att de kan lämna aktiviteterna när de önskar
- ▶ Barns övriga åtaganden respekteras och underlättas (t.ex. arbete och skola)

3. Krav tre: Deltagandet är respektfullt

— Barn ska behandlas med respekt och ges möjlighet att uttrycka sina synpunkter fritt och att lansera idéer. Personal ska också respektera och skaffa sig förståelse för familjen, skolan och det kulturella sammanhanget i barns liv.

— Det betyder i praktiken att:

- ▶ Barn fritt kan uttrycka sina synpunkter och behandlas med respekt
- ▶ När barn väljs till representanter ska processen baseras på demokratiska principer och undvika diskriminering
- ▶ Arbetssätten skapar självkänsla och förtroende så att barn känner att de kan bidra med giltiga erfarenheter och synpunkter
- ▶ Stöd från personal ska användas för att skapa respekt för barn hos andra viktiga ansvariga

4. Krav fyra: Deltagandet är relevant

— Deltagandet ska bygga på barns egna kunskap och ska fokusera på frågor som är relevanta i deras liv och i det lokala sammanhanget.

— Det betyder i praktiken att:

- ▶ Aktiviteter som barn deltar i har verklig relevans för deras erfarenheter, kunskap och förmågor
- ▶ Deltagandets tillvägagångssätt och metoder bygger på lokal kunskap och praxis
- ▶ Barn medverkar i att ange urvals- och representationskriterier för deltagande
- ▶ Barn medverkar på sätt, på nivåer och i en takt som är lämplig för deras kapacitet och intressen

5. Krav fem: Deltagandet är barnvänligt

— Barnvänliga tillvägagångssätt ska användas för att säkerställa att barn är väl förberedda för sitt deltagande och kan bidra meningsfullt till aktiviteter. Tillvägagångssätt och metoder för deltagande ska utformas eller anpassas efter barns ålder och förmågor.

— Det betyder i praktiken att:

- ▶ Tid och resurser görs tillgängliga för kvalitativt deltagande och att barn får rätt stöd att förbereda sig för deltagande
- ▶ Metoder för deltagande utvecklas i partnerskap eller i samråd med barn
- ▶ Vuxna har kapacitet att stödja och säkerställa barnvänliga tillvägagångssätt och arbetssätt
- ▶ Mötesplatser och platser för aktiviteter är barnvänliga och tillgängliga för barn med funktionshinder och andra minoritetsgrupper
- ▶ Barn ges tillgänglig information i barnvänliga format

6. Krav sex: Deltagandet är inkluderande

— Barns deltagande måste ge utsatta barn möjlighet att delta och ska utmana befintliga diskrimineringsmönster. Personal måste vara lyhörda för de kulturer som alla deltagande barn kommer från.

— Det betyder i praktiken att:

- ▶ Barn inte blir diskriminerade på grund av ålder, ras, färg, kön, språk, religion, politisk eller annan åsikt, nationellt, etniskt eller socialt ursprung, egendom, funktionshinder, födelse eller annan status
- ▶ Barns deltagande syftar till att inkludera barn från alla bakgrunder, vilket kan betyda att man uppsöker barn i deras lokala samhälle
- ▶ Deltagande är tillräckligt flexibelt för att tillgodose behoven, förväntningarna och situationerna för olika grupper med barn
- ▶ Barns ålder, kön och förmågor beaktas
- ▶ Deltagandet utmanar och svarar på befintliga diskrimineringsmönster

7. Krav sju: Deltagandet stöds med utbildning för vuxna

— Personal måste ha kunskap och kapacitet att underlätta att barns deltagande blir meningsfullt. Det kan innebära utbildning och förberedelser innan barn engageras i aktiviteter, och kontinuerligt stöd efter behov.

— Det betyder i praktiken att:

- ▶ All personal och alla chefer är lyhörda för barns deltagande, förstår dess betydelse och förstår behovet av engagemang för barns deltagande
- ▶ Personal får lämplig utbildning, lämpliga verktyg och andra möjligheter till medverkansmetoder.
- ▶ Personal får effektivt stöd och tillsyn och att medverkansmetoderna utvärderas
- ▶ Personal kan uttrycka synpunkter och farhågor om att engagera barn, och kan förvänta sig att dessa hanteras på ett konstruktivt sätt
- ▶ Specifika tekniska färdigheter eller expertis byggs upp via en kombination av rekrytering, urval, personalutveckling och metodutbyte
- ▶ Relationer mellan enskild personal, och mellan personal och ledning, utgör modeller för lämpligt beteende genom att de behandlar varandra med respekt och ärlighet

8. Krav åtta: Säkert och riskkänsligt

— Vuxna som arbetar med barn har omsorgsplikt. Personal måste vidta alla försiktighetsåtgärder för att minimera riskerna för att barn utsätts för övergrepp eller exploatering och andra negativa konsekvenser av deltagande.

— Det betyder i praktiken att:

- ▶ Barns rättigheter till skydd är av största betydelse för hur barns deltagande planeras och organiseras
- ▶ Barn som är engagerade i delaktighetsarbete är medvetna om sin rätt att vara säkra från övergrepp och vet vart de ska vända sig vid behov

- ▶ Kvalificerad, kunnig personal utses för att åtgärda och samordna barnskyddsfrågor under medverkansprocesserna.
- ▶ Skyddsåtgärder finns för att minimera risker och förhindra övergrepp.
- ▶ Personal som organiserar en medverkansprocess har en barnskyddsstrategi som är specifik för varje process. Strategin måste vara väl kommunicerad och förstådd av personalen.
- ▶ Skyddsåtgärder finns för att minimera och förhindra övergrepp.
- ▶ Personal är medveten om sitt rättsliga och etiska ansvar enligt vår uppförandekod och skyddsåtgärdspolicy för barn.
- ▶ Barnskyddsprocedurer är utformade för att avhjälpa de särskilda riskerna för vissa barn och det extra motstånd de kan ha mot att begära hjälp.
- ▶ Medgivande erhålls för användning av all information som tillhandahålls av barn och information som identifieras som konfidentiell skyddas i alla lägen.
- ▶ En formell procedur för klagomål finns för att göra det möjligt för barn som är engagerade i medverkansaktiviteter att framföra klagomål i förtroende. Information om proceduren är tillgänglig på relevanta språk och i relevanta format.
- ▶ Inga fotografier, videofilmer eller digitala bilder på ett barn kan tas eller publiceras utan barnets uttryckliga medgivande för en specifik användning.
- ▶ Ansvar som gäller ansvarsskyldighet, säkerhet, reseförsäkring och sjukförsäkring är tydligt delegerade och effektivt planerade.

9. Krav nio: Deltagandet medför ansvar för arrangörer

— Efter sitt deltagande måste barnen få feedback och/eller uppföljning avseende: hur deras synpunkter har tolkats och använts; hur de har påverkat eventuella utfall; och när så är lämpligt en möjlighet att delta i uppföljningsprocesser och uppföljningsaktiviteter.

— Det betyder i praktiken att:

- ▶ Barn involveras i vårt arbete så tidigt som möjligt.
- ▶ Personal och partner är ansvariga inför barnen för sina åtaganden.
- ▶ Barn får hjälp att delta i uppföljnings- och utvärderingsprocesser.
- ▶ Barn får stöd att dela sina upplevelser med kamratgrupper, sitt lokalsamhälle och andra organisationer.
- ▶ Barn får snabb och tydlig feedback om sitt deltagande, påverkan, utfall och kommande steg.
- ▶ Feedback når alla inblandade barn.
- ▶ Barn tillfrågas om hur nöjda de är med medverkansprocesserna och sina synpunkter på hur de kan förbättras.
- ▶ Misstag som identifieras via utvärderingar erkänns och åtaganden görs för hur lärdomar ska användas för att förbättra medverkansprocesserna i framtiden.

Bilaga två

LANDSPROFIL: MALL FÖR RAPPORTERING AV BEDÖMNINGENS RESULTAT

Mallen utgör ett ramverk för staterna när de registrerar viktiga fynd från bedömningen, för att uppmärksamma exempel som de har identifierat som bra metoder och för att ange eventuella åtgärder som de planerar att vidta enligt fynden. Staterna rekommenderas starkt att fylla i mallen för egen användning. Skicka en kopia till Europarådets division för barns rättigheter (children@coe.int) som är intresserat av hur verktyget används och utfallet av eventuella bedömningsprocesser.

Statens namn:				
Datum för bedömningen:				
Viktiga intressenter involverade i bedömningen:				
Indikator	Bedömningsvärde	Kommentarer/observationer	Exempel på bra metoder (ge exempel och länkar som kan delas)	Uppföljningsförslag/handlingsplaner
Skydda rätten till delaktighet				
1. Rättsligt skydd för barns och unga personers rätt att delta i beslutfattande återspeglas i den nationella konstitutionen och lagstiftningen				
2. Barns och ungas rätt att delta i beslutfattande är uttryckligt inkluderad i en sektorsöverskridande nationell strategi för att genomföra barns rättigheter				
3. Det finns en oberoende institution för barns rättigheter och den är skyddad enligt lag				

4. Det finns mekanismer som möjliggör för barn att utöva sin rätt att säkert delta i rättsliga och administrativa förfaranden				
5. Det finns barnvänliga klagomålsförfaranden				
Främja medvetenheten om rätten till delaktighet				
6. Barns rätt att delta i beslutsfattande ingår i förberedande utbildningar för yrkespersoner som arbetar med och för barn				
7. Barn får information om sin rätt att delta i beslutsfattande				
Skapa utrymmen för delaktighet				
8. Barn är representerade i forum, inklusive via sina egna organisationer, på styrningsnivå i skolan och lokalt, regionalt och nationellt				
9. Det finns feedbackförfaranden riktade mot barn om lokala tjänster				
10. Barn får stöd för att delta i övervakningen av Barnkonventionen (inklusive i barnrättskommitténs skuggrapportering) och Europarådets relevanta instrument och konventioner				

www.coe.int

Europarådet är kontinentens ledande människorättsorganisation. Det består av 47 medlemsstater, varav 28 är medlemmar i Europeiska unionen. Alla medlemsstater i Europarådet har undertecknat den europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna, ett fördrag som är avsett att skydda mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatsprincipen. Europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna övervakar genomförandet av konventionen i medlemsstaterna.